KONGSVOLL Fakta-ark fra Kongsvoll biologiske stasjon

FAKTA-ARKENE FORTELLER OM ULIKE TEMAER SOM VITENSKAPSMUSEET ARBEIDER MED

Planter i nærmiljøet - forsommeren

Gjennom 250 år har skarer av botanikere og planteamatører reist til Kongsvoll for å bli kjent med den rike floraen på Dovrefjell. To fakta-ark om plantene om forsommeren og senere i sesongen er laget for deg som i utgangspunktet ikke er spesielt interessert i planter, men som likevel kan undres over hva du ser når du besøker Kongsvoll - og ikke gjør annet enn å rusle rundt tunet.

Forsommeren er den friskeste tiden. Da er enger og plener kortvokste og åpne, og plantene som blomstrer er spesielt godt synlige. De utnytter lyset og varmen nær bakken før andre og større planter kommer frem. Blomstene går i hvitt og gult, og noen i rosa.



Rødsildre *Saxifraga oppositifolia* er den aller tidligste til å blomstre, allerede i april. Den vokser på noen av knausene i innmarka og i skrenten langs turstien mot turisthytta Reinheim, på vestsiden av Driva. De største mengdene finnes likevel på bergene som veivesenet har sprengt ut langs E6 sør for fjellstua.



Mogop *Pulsatilla vernalis* finnes i store mengder på Dovrefjell og er en av de første som blomstrer, ofte allerede fra begynnelsen av i mai. På Kongsvoll er det mest av den på de tørre knausene et par hundre meter sør for fjellstua.



Flekkmure *Potentilla crantzii* står på grus, på berghyller og skrenter og i tørr, grunnlendt eng, for eksempel rundt "Perstugu", den vesle tømmerstua på knausen ovenfor fjellstuas hage. Kanskje også på torvtak?



Dovrerublom *Draba daurica* var. *dovrensis* vokser også i grusen i hagegangene, ved husmurene, på bergskrenter i hagen og innmarka, og på noen av torvtakene. Blomsterstanden med små, hvite blomster strekker seg og blir en lang og åpen fruktstand med lodne skulper. En forholdsvis sjelden art som finnes i et begrenset område i Sør-Norge. Skulle skulpene være snaue, er det en nærbeslektet, noe vanligere plante du ser.



Fjellskrinneblom *Arabis alpina* vokser i grusen i hagegangene, rundt hus-murene og på bergskrenter. En nokså vanlig fjellplante. Den står også i mengder langs kantene til E6 nedover Drivdalen.



Fjellnøkleblom *Primula scandinavica* finnes en rekke steder på åpen, gruset mark og i bergskorter rundt fjellstua. Se for eksempel etter den i "grava" under vinduene på baksiden av "Raulåna". En plante som bare finnes i Skandinavia.



Nyresoleie *Ranunculus auricomus* har nyreformete blad nederst og smale blad oppe på stengelen. Blomsten er som en liten engsoleie. Vanlig i engene rundt Kongsvoll og i fjellstuas hage.



Vårpengeurt *Thlaspi caerulescens* vokser i engene, for eksempel på begge sider av stien fra tunet mot fjellhagen. Tidlig i sesongen har den en halvkuleformet blomsterstand av rosa blomster, senere strekker den seg og får skulper på sprikende skaft. Tungeformete, blågrønne blader i rosett. En mellom-europeisk art som har fulgt med engfrøblandinger.



Fjellfiol *Viola biflora* står i grasrik mark, gjerne oppunder bergskorter der den får litt skygge, som i fjellstuas hage. Der den også står i grusen i hagegangene, litt skygget av bjørkene.



Maigull *Chrysosplenium alternifolium* finnes langs bekkekanter og på næringsrik, fuktig jord i og rundt beitemark. Den går uvanlig høyt opp her på Kongsvoll. I lavlandet er den vanligst i fuktige sig og søkk i forbindelse med løvskog.



Sibirvalmue *Papaver nudicaule* er et iøyenfallende innslag rundt husene og på veikantene tett ved Kongsvoll. Hvite og gule blomster ses fra tidlig til sent på sommeren. Valmuen ble i sin tid sådd inn, kanskje for å lede oppmerksomheten fra de ville og sjeldne fjellvalmuene som også finnes i Kongsvoll-området.



Ugrasløvetann *Taraxacum* har antakelig økt i mengde på Kongsvoll etter at gården tok i bruk kunstgjødsel. Den trives best i de næringsrike engene.

LITTERATUR

Gjærevoll, O. & Jørgensen, R. 1952 (og en rekke senere utgaver). Fjellflora. (Med fargetegninger. Kan kjøpes i fjellstuas resepsjon.)

Lid, J. & Lid, D.T. 1994. Norsk flora. 6. utg. ved Reidar Elven. Det Norske Samlaget, Oslo. (Med svart-hvitt-tegninger.)

Mossberg, B. & Stenberg, L. 1995. Gyldendals store nordiske flora. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo. (Med fargetegninger.)

Nilsson, Ö. 1995. Nordisk fjellflora. Oversatt og bearbeidet av Reidar Elven. J.W. Cappelens forlag, Oslo. (Med fargefotos.)

Tekst og fotos av
førsteamanuensis Eli Fremstad
eli.fremstad@vm.ntnu.no

NTNU Vitenskapsmuseet
Institutt for naturhistorie
Erling Skakkes gt. 47
7491 Trondheim

Dette fakta-arket er utarbeidet for Kongsvold Fjeldstue

Utgitt mai 2002